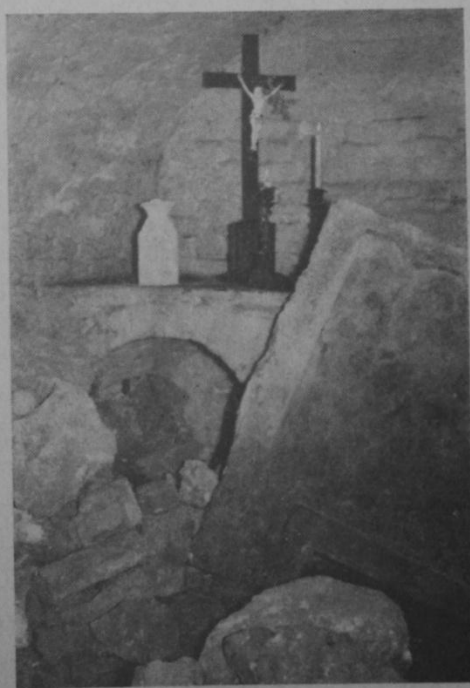

26

MUSEUM JULIEN VAN NERUM
HOEGAARDEN

ALPAIDIS

TIJDSCHRIFT voor HEEMKUNDE
FOLKLORE en OUDHEIDKUNDE

BOUW UW

FINANThIELE TOEKOMST

OP

ZELFS MET 4.000 F

MULTIPLAN

EEN DIENST

BANK VAN BRUSSEL

WILT U MOOIE EN STERKE MEUBELN ?

SLECHTS EEN ADRES

EMANUEL VANDERMOLN

78 DOELSTRAAT HOEGAARDEN 016/76.388

PRIJZEN BUITEN KONKURRENTIE

VOOR UW MODERNE KEUKEN

ALSOOK VOOR AANBOUWMEUBELN

VLUSSSE BEDIENING EN ZORZAAW WERK

BRENGT ONS EEN BEZOEK HET LOONT DE MOEITE

VERDELER

BIEREN ARTOIS

PIERRAERTS

TIENEN

016/810.48

1886 - 1972

KOOP UW MEUBELN
GORDJUNEN
DRAPERIEN

BY VAKMENSEN

EEN ADRES

MANNAERTS - TUELENS

68 DOELSTRAAT HOEGAARDEN 016/76.385

ZEGELS VAKANTIE EN REIZEN

GEZINSZEGELS

BROOD- EN BANKETBAKKERIJ

SPECIALITEITEN VAN SUIKERTAARTEN

GROTE KEUS VAN DOOPSUIKER EN DOOPDOZEN

SWINNEN - VAN HULST

5 ARTHUR PUTZEYSSTRAAT

HOEGAARDEN

016/76.177

MEN BESTELT TEN HUIZE

HOUGARDIA

UIT SYMPATHIE

HUIS

VAN ROY-BISCOMPTÉ

016/763.38

KONFEKTIE VOOR DAMES

ROKKEN KLEEDJES MANTELS

STOFFEN AAN DE METER

SEDERT MEER DAN 100 JAAR

VANDERMOLEN

J & H

ALLE HOUTSOORTEN

DAKBEKLEDING

PLASTIEK

ROUFING

MUURBEKLEDING

016/76.135

BENZINE

ALLE BANDEN

HERSTELLINGEN

GARAGE

JOS. WUESTENBERGHS

016/76.278

ERNEST DUYSTRAAT 28

HOEGAARDEN

BEENHOUWERIJ - CHARCUTERIE

POL

RUNDSVLEES

VARKENSVLEES

HANEN

HENNEN

KONIJNEN

STEEDS EERSTE KWALITEIT

GROTE KEUS IN CHARCUTERIE

35 DOELSTRAAT HOEGAARDEN 016/76.313

MEI BESTELT TEN HUIZE

KOLEN - MAZOUT - EN

GASKONVEKTOREN

GASFORNUIZEN KOELKASTEN EN

ALLE HUISHOUDARTIKELN

MARCEL DELMEL

TIENSESTRAAT 17

HOEGAARDEN

016/76.307

Driemaandelijks kultureel tijdschrift uitgegeven door "De Vrienden van 't Nieuwhuys"

Gedeponeerd bij de Koninklijke Bibliotheek van België onder het nummer B. D. 23.350

Hoofdzetel : Museum Julien Van Nerum, 2 en 4, Ernest Ourystraat, 3320 Hoegaarden

Verantwoordelijke uitgever

H. VAN NERUM

Redaktieleider

M. DODION

Presentatie

R. VERPOORT

De medewerkers schrijven onder eigen verantwoordelijkheid. De gedachte van hun artikels is niet noodzakelijk deze van het bestuur. Niets uit deze uitgave mag veelelvoudigd noch gepubliceerd worden zonder de schriftelijke toestemming van de verantwoordelijke uitgever.

HOOGER BESCHERMKOMITEE

Eredekens Ridder J. de NEEFF, Gouverneur van de Provincie Brabant

Leden R. KERRY, Burgemeester van Hoegaarden

G. PIERLET, Substituut van de Procureur des Konings te Tongeren

L. BORREMANS, Ere-Ambassadeur van Z. M. de Koning

A. HETTICH, Oud-Burgemeester van Hoegaarden

P. ROCK, Directeur-Generaal aan het Ministerie van Kultuur

J. VERBESSELT, Konservator aan de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis

MUSEUMRAAD

Hoofdbeheer	H. VAN NERUM	A. GUILLUY	R. VERPOORT
Sekretariaat	Mevr. VERVOORT	Mej. DAYERS	
Boekhouding	R. VERPOORT		
Verifikatie	J. HUBERT	E. VAN NERUM	
Studie en navorsing	M. DODION	Mej. DAYERS	
Redaktie en publikaties	M. DODION	R. VERPOORT	
Bibliotheek en dokumentatie	E. GROOTEN	F. DOTREMONT	
Museologie, patrimonium en heemschut	A. GUILLUY	F. DOTREMONT	
Geleide bezoeken en wandeltochten	A. GUILLUY	M. DODION	
Vreemdelingenverkeer	F. DOTREMONT	E. SCHOENSETTERS	
Volksontwikkeling en tentoonstellingen	E. GROOTEN	E. SCHOENSETTERS	
Vrijetijdsbesteding en folklore	E. SCHOENSETTERS	M. COLLIN	
Klub- en verenigingsleven	J. HUBERT	M. COLLIN	
Artistieke voorlichting	F. MANNAERTS		
Taveerne	R. VERPOORT	M. COLLIN	H. TRITSMANS

Briefwisseling te richten aan de Hoofdzetel

MUSEUM JULIEN VAN NERUM

Vereniging zonder winstoogmerk

Aangesloten bij het Verbond der Verenigingen zonder winstoogmerk, bij de Belgische Museumvereniging en bij de Vereniging voor Vreemdelingenverkeer Hageland en Haspengouw

Statuten verschenen in het Belgisch Staatsblad van 19 januari 1967

Raad van Beheer : HUBERT VAN NERUM ALBERT GUILLUY ROGER VERPOORT

Tarief van de publiciteiten

Plaats	Volledige bladzijde		Halve bladzijde		Kwart bladzijde		Eigenhandig ingelast met beperking	
	een maal	vier maal	een maal	vier maal	een maal	vier maal	een maal	vier maal
Tekstbladzijde	475 Fr	1.700 Fr	250 Fr	900 Fr	130 Fr	450 Fr	300 Fr	1.000 Fr

Teksten overmaken en betalingen vereffenen aan een bestuurslid of aan :

ROGER VERPOORT - Penningmeester

203 Victor Hugostraat - 1040 Brussel

PCR 1090,00 van de Bank van Brussel, Agentschap DAILLY te 1030 Brussel,

voor rekening nr A - 37 - 21 van het Museum Julien Van Nerum, VZW

Het Bestuur is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de aankondigingen en houdt zich het voorrecht ze na te zien voor publikatie

Abonnementsvoorwaarden

gewoon abonnement	50 Fr per jaar
steun - abonnement	75 Fr per jaar
ere - abonnement	minimum 100 Fr per jaar

Oplage : 500 eksemplaren

Op de koft : Kelderkapel in het Museum Julien Van Nerum

De achttiende eeuwse taveerne en het Museum Julien Van Nerum zijn open :

op werkdagen vanaf 15,00 uur

op weekeinden en feestdagen vanaf 10,00 uur

een muntkaramel met een historische achtergrond

de muntkaramel Cesar

alleen in het Museum verkrijgbaar

Hoegaarden

1972

achtste jaargang
nummer 26
inhoud

de merwaardige hoegaardse familie haumont
door hubert van netum 7

onze ereleden 1972 16

van officier tot patroonheilige
door hubert van netum 18

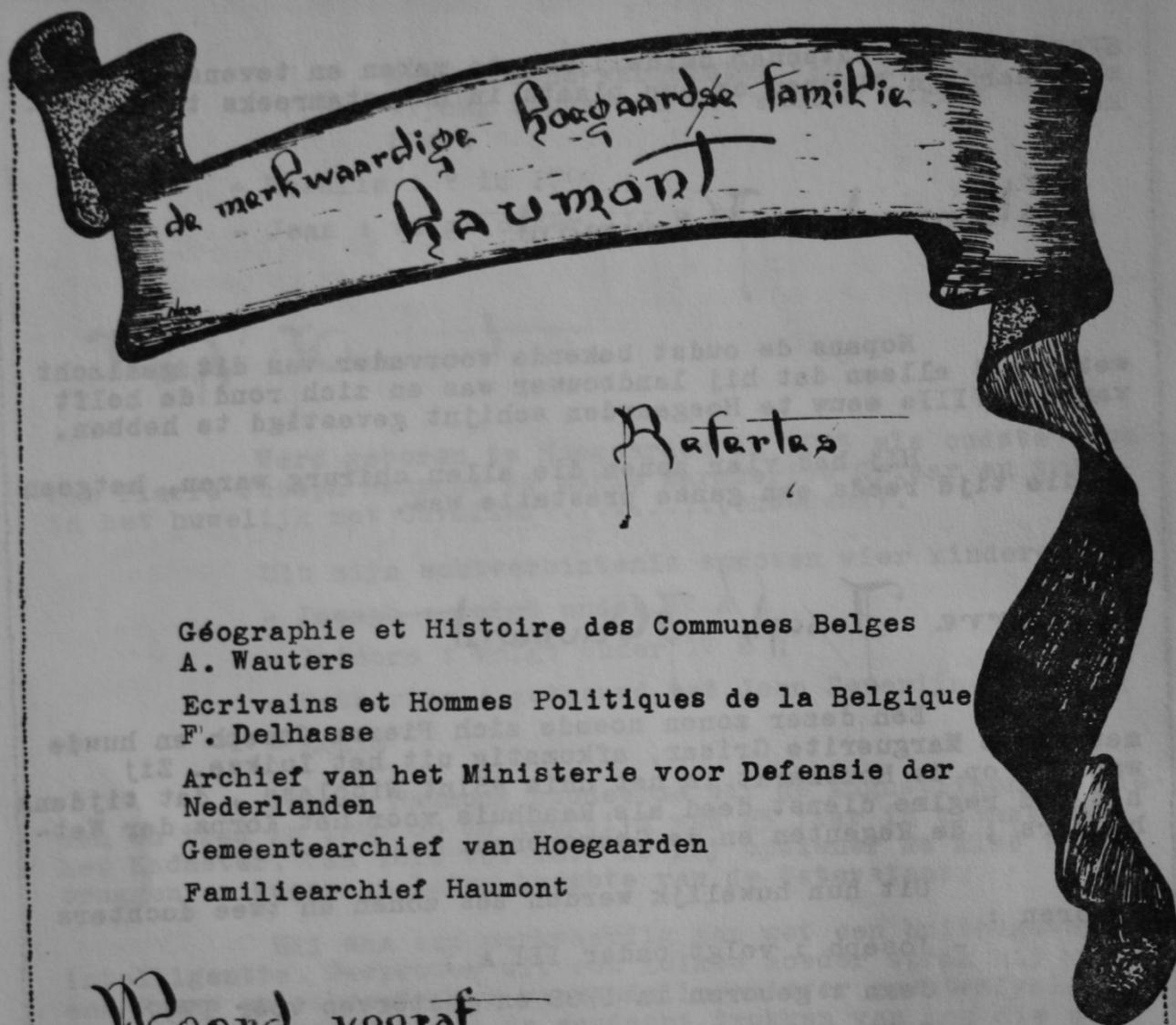
katalogus van de museumbibliotheek 24

de historische muntharamellen

Leser

zijn alleen in het museum

verrijgbaar

Géographie et Histoire des Communes Belges
A. Wauters

Ecrivains et Hommes Politiques de la Belgique
F. Delhasse

Archief van het Ministerie voor Defensie der
Nederlanden

Gemeentearchief van Hoegaarden

Familiearchief Haumont

Woord vooraf

Weinige plattelandsgeslachten hebben in hun rangen zoveel merkwaardige figuren geteld als de familie Haumont uit Hoegaarden. Daarom hebben wij het nuttig geacht deze familie beter aan onze lezers bekend te maken en ook wat betreft "streekkennis voor de jeugd" de familie Haumont te belichten.

Langs deze weg drukken wij onze dank uit aan Mevrouw Dotremont uit Brussel en Mejuffer Dayers uit Hoegaarden, die ons in de mogelijkheid stelden het familiearchief Haumont in te kijken.

Het geslacht Haumont

De beschrijving van het geslacht Haumont wordt weergegeven onder genealogische en biografische vorm, om de

graad van verwantschap duidelijker te maken en tevens om de merkwaardige figuren op hun plaats in hun stamreeks te bespreken.

Stamvader Haumont

Nopens de oudst bekende voorvader van dit geslacht weten wij alleen dat hij landbouwer was en zich rond de helft van de XVIIIe eeuw te Hoegaarden schijnt gevestigd te hebben.

Hij had vier zonen die allen chirurg waren, hetgeen in die tijd reeds een ganse prestatie was.

Pierre Joseph Haumont

Een dezer zonen noemde zich Pierre Joseph en huwde met Marie Marguerite Grisar, afkomstig uit het Luikse. Zij woonden op de Houtmarkt in het huis "Sint Nicolas", dat tijdens het oud regime dienst deed als Raadhuis voor het Korps der Wet-houders ; de Regenten en de Gezworenen.

Uit hun huwelijk werden zes zonen en twee dochters geboren :

- Joseph : volgt onder III A ;
- Jean : geboren in 1788 en gestorven vóór 1797 ;
- Isidore : ° 1790 en + in 1820. Hij was eveneens chirurg en diende als officier van de Gezondheidsdienst, eerst in Frankrijk en dan in Holland ;
- Adhémar : tweelingsbroeder met vorige. Hij stierf vóór 1857 ;
- Antoine Joseph : ° in 1792 en + vóór 1857 ;
- Barbe : ° in 1793 en + in 1879 . Zij trouwde in 1824 met François Lodewijckx, zoon van de municipaal-officier Henri Lodewijckx. Deze laatste was de beroemdste gemeentesekretaris van Hoegaarden uit de XIXe eeuw en diende tot in 1873 trouw en plichtsbewust zes burgemeesters. Hij was de vader van de latere burgemeester Leopold Lodewijckx, die in 1877 het liberaal bewind te Hoegaarden ontroonde.

graad van verwantschap duidelijker te maken en tevens om de merkwaardige figuren op hun plaats in hun stamreeks te bespreken.

Stamvader Haumont

Nopens de oudst bekende voorvader van dit geslacht weten wij alleen dat hij landbouwer was en zich rond de helft van de XVIIIe eeuw te Hoegaarden schijnt gevestigd te hebben.

Hij had vier zonen die allen chirurg waren, hetgeen in die tijd reeds een ganse prestatie was.

Pierre Joseph Haumont

Een dezer zonen noemde zich Pierre Joseph en huwde met Marie Marguerite Grisar, afkomstig uit het Luikse. Zij woonden op de Houtmarkt in het huis "Sint Nicolas", dat tijdens het oud regime dienst deed als Raadhuis voor het Korps der Wet-houders ; de Regenten en de Gezworenen.

Uit hun huwelijk werden zes zonen en twee dochters geboren :

- Joseph : volgt onder III A ;
- Jean : geboren in 1788 en gestorven vóór 1797 ;
- Isidore : ° 1790 en + in 1820. Hij was eveneens chirurg en diende als officier van de Gezondheidsdienst, eerst in Frankrijk en dan in Holland ;
- Adhémar : tweelingsbroeder met vorige. Hij stierf vóór 1857 ;
- Antoine Joseph : ° in 1792 en + vóór 1857 ;
- Barbe : ° in 1793 en + in 1879 . Zij trouwde in 1824 met François Lodewijckx, zoon van de municipaal-officier Henri Lodewijckx. Deze laatste was de beroemdste gemeentesekretaris van Hoegaarden uit de XIXe eeuw en diende tot in 1873 trouw en plichtsbewust zes burgemeesters. Hij was de vader van de latere burgemeester Leopold Lodewijckx, die in 1877 het liberaal bewind te Hoegaarden ontroonde.

De typische wandelstok van François Lode-
wijckx berust in het museum Julien Van Ne-
rum ;

- Rosalie : ° in 1794 ;
- Jean : volgt onder III B .

Joseph Haumont

Werd geboren te Hoegaarden in 1783 als oudste zoon
van Pierre Joseph Haumont en Marie Marguerite Grisar en trad
in het huwelijk met Cuvelier.....(onbekend).

Uit zijn echtverbintenis sproten vier kinderen :

- Joseph : volgt onder IV A ;
- Isidore : volgt onder IV B ;
- Catherine : getrouwd met Jean Severijns ;
- Louis

Joseph Haumont studeerde bij de Augustijnen te Tie-
nen en trad in 1806 op de leeftijd van 23 jaar in dienst van
het Kadaster. Van 1810 tot 1814 is hij opziener 2e klas van
bruggen en wegen en later beambte van de Waterstaat.

Hij was een merkwaardig man met een buitengewone
intelligentie. Gesproken uit een Luikse moeder sprak hij vloei-
end Frans en schreef vier verhandelingen over geestesfysiek
(bovennatuurkunde) welke de aandacht trokken van hen die zich
met deze wetenschap bezighielden.

Uit zijn werken kwam een ongewone kennis aan het
licht. Zijn voorstelling van de kunst en de wetenschap in het
algemeen en van de taal in het bijzonder, gaven blijk van een
merkwaardige juistheid en zuiverheid van principes. Hij hield
voordrachten te Brussel en schreef werken over de " Oude Drie-
vuldigheid en de dood " , die wegens hun hoog peil iedereen
met verbazing sloegen.

Maar hij bleef nederig, loyaal en deugdzaam en
noemde zichzelf een " Vlaamse boer " . Hij overleed te Lanklaar
in 1848.

Wegens zijn hoge verdiensten op wetenschappelijk
gebied, wijdde Félix Delhasse in zijn uitgave van 1857, een
lang artikel van eer en lof aan Jozeph Haumont, terwijl Alphon-
se Wauters, geschiedschrijver en archivaris van de stad Brussel
hem als " merkwaardig man " betitelde.

Jean Haumont

Broeder van vorige en geboren te Hoegaarden op 21 oktober 1797 en + 1871. Hij huwde met Albertine Stockmans die hem vier kinderen schonk :

- François : volgt onder IV C ;
- Elisabeth : ° 1827 en + 1889 ;
- Isidore : volgt onder IV D ;
- Joseph : volgt onder IV E .

Jean Haumont was handelaar en gemeente-ontvanger te Hoegaarden. Hij woonde in het ouderlijk huis op de Houtmarkt'.

Dit huis " herberg Sint Nicolas " had in de voor-gevel een nis waarin het beeld van de heilige stond, waarop zelfs volgend versje werd gemaakt dat tot rond 1890 in zwang bleek :

Leng Allot liet een prot
en het klonk gelijk een belleke
tot in Jeanmon's kappelêke.

(Jeanmon's : Jean Haumont)

Volgens een paspoort afgeleverd door het Koninkrijk der Nederlanden, Departement van Oorlog, op datum van 15 maart 1821 te Zutphen en krachtens autorisatie van de Kommissaris-Generaal van Oorlog op datum van 24 februari 1821, werd de milicien Jean Haumont, zoon van Pierre en Marie Margarete Grisar, geboren te Hougaerde 21.10.1797, wegens expiratie van dienst-tijd uit de legerdienst ontslaan.

Hij had namelijk van 16 januari 1817 tot 15 maart 1821 als kurassier gediend en was loteling van de lichting 1816 uit de Provincie Zuid-Brabant, gemeente Hoegaarden.

In verband met zijn ambt van gemeente-ontvanger vermeldde A. Wauters in zijn Géographie et Histoire des Communes Belges, hetvolgende :

" Joseph Haumont, conducteur du service des ponts et
" chaussées, dans une lettre datée de Leefdael, le 12
" octobre 1833 et adressée à son frère Jean, évalue à
" 108.639 fr la valeur de la section de la route allant
" de la maison du prince Eugène (aan de Hoegaardse
" poort te Tienen) à la ferme Dotremont (aan de Beek
" te Hoegaarden), section dont la longueur de 3190m.....

Jean Haumont overleed te Hoegaarden op 18 maart 71'.

Paspoot.

Congé définitif.

KONINGRIJK DER NEDERLANDEN.

DEPARTEMENT

VAN OORLOG.

Krachtens autorisatie van ZIJNE EXCELLENTIE DEN KOMMISSARIS-GENERAAL VAN OORLOG, in dato 26 Januarij 1847, verleent de ondergeteekende Kolonel kornmanderende de 1de leg. Paraplu's N° 2 mits dezen PASPOORT aan den Naumont (Jean) was Militair

zoon van Pierre en van Maria Margareta Gushier geboren te Hougara op den 21 October 1827. lang ten Ellen 5 1/2 palmen 1/2 duimen 1/2 streken, aangezicht (rool, voorhoofd (leeg), oogen (blauw), neus (raai), mond (groot), kin (and) haar (steld), wenkbrauwen (edem) hebbende de volgende merkbare teekenen en zulks uit hoofde van (constatie van) (Leden) (Leden)

De gemelde persoon heeft bij genoemd (Leden) laatstelijk gediend, als (Leden) van de 1ste Januarij 1847. tot den 15. Maart 1847. (Leden) zijnde deszelfs vorige Diensten, bekomen Wonden, gedane Veldtogten en bijzondere Daden hier onder breder vermeld:

Staat van vorigen dienst.

Bekomen wonden, gedane veldtogten, bijzondere daden.

Ingevolge de deswege bestaande verordeningen op de Administratie bij de Armée is met den bovengemelden persoon afgerekend, en nadat de waarde der gedeponeerde goederen in zijn te goed is gebracht geworden, aan hem tot Saldo van Rekening uitbetaald de som van (Leden) (Leden) welke hij verklaard te hebben ontvangen. (Leden)

Alle Civile en Militaire Autoriteiten worden verzocht den gemelden Naumont Jean vrij en onverhinderd te laten passeren, en, des noodig, hulp en bijstand te verleenen.

Handteekening van den gepaspootteenden.

(Naumont)

En (Leden) den (Leden) Maart achttien honderd

(Leden) en (Leden) D. Kolonel Voornamen.

(Leden)

Joseph Haumont

Werd geboren te Hoegaarden in 1820 als zoon van Joseph Haumont en Cuvelier.....(onbekend).

Hij huwde met A.M. Hanlet en had volgende kinderen:

- Jules ;
- Edmond : huwde met zijn nicht Marie Cathérine Severyns (dochter van Jean Severyns en Cathérine Haumont) van wie : Paul en Sylvie ;
- Marie ;
- Louis ;
- Sylvie : huwde met haar kozijn Thomas Severyns (zoon van Jean Severyns en Catherine Haumont) van wie : Laure, Julie, Lucienne en Blanche. Zij weken uit naar Canada ;
- Julie : getrouwd met Henri Brull van wie : Sylvie en Lucien die chirurg was in het Bavière Hospitaal van Luik.

Isidore Haumont

Broeder van vorige en uitvinder (brevethouder) van een ploeg met beweegbare assen, dewelke opgemerkt werd op de tentoonstelling van Brussel in 1857.

Nopens deze uitvinding kregen wij een brief ter inzage, geschreven door zijn broeder Louis, in verband met een uitgeschreven landbouwwedstrijd te Tongeren. Wij vertalen uit het Frans :

De landbouwmechanica kreeg ook een voorname plaats op de tentoonstelling te Tongeren. Wij zagen er een dorsmachine van het type Pinel in werking, die, zoals beweerd werd, tot de beste behoorde. Nochtans liet deze machine nog veel te wensen over. Om twintig hectoliters per dag te bewerken, waren er 6 à 7 mannen en twee sterke paarden nodig, die dan nog moesten afgelost worden. Maar ondanks de weinige herstellingen die aan deze machine moesten aangebracht worden, verkoos men toch op vele plaatsen de dorsvleugel. Mocht Isidore (zijn broeder) beter slagen met de machine die hij voornemens is te bouwen.

Isidore had er ook een ploeg (charrue) tentoon-
gesteld die de grootste belangstelling trok van
al deze die er zich bevonden. Nochtans bekwam zij
de medaille niet, die aan de ploeg van de Heer
Fléron werd toegekend; zij kreeg slechts een eer-
volle vermelding.

De jury beweerde dat deze ploeg nog niet bekend
stond en dat zij haar bijgevolg onvoldoende kon-
den beoordelen. Na de tentoonstelling greep er
rond de avond een wedstrijd van ploegen plaats in
de velden van Tongeren naar Vechmael en dit in
tegenwoordigheid van minstens tienduizend perso-
nen. Zeventien konkurrenten lieten zich inschrij-
ven, waaronder ikzelf.

Er werden twee reeksen gevormd, ik was bij de
eerste en behaalde er de eerste prijs met de ploeg
van Isidore die meer en meer bewondering trok.
Nooit heb ik een moeilijker land bewerkt.

Twee ploegen reden er zich stuk en een andere
konkurrent heeft zijn toegewezen parceel niet kun-
nen afwerken.

Geen enkele ploeg, buiten de mijne, geraakte op de
vereiste diepte, wegens de hardheid van de grond
en de stenen.

Ik had de laatste ploeg gebruikt die Isidore had
gemaakt en die volledig beantwoordde aan deze
proef.

Bij de eerste groef bevond ik me nog steeds in het
midden van het veld, terwijl mijn confraters reeds
bijna aan het einde waren. In de menigte hoorde
ik roepen : " Die arme Haumont kan niet weg met
zijn rattenstaart van een paard, met zijn kruiwa-
gen van een ploeg, enz... ". Ik werkte voorzichtig
en vermeed de stenen.

In de derde en vierde ronde bevonden er zich reeds
vele in moeilijkheden, terwijl mijn ploegwerk
reeds de voorgeschreven diepte had bereikt.

Slechts twee ploegen hadden enkele sekonden voor
mij hun proef beëindigd, maar hadden twee ronden
meer moeten doen gezien de breedte van mijn ploeg
bij het openwerpen van de groef. Het zweet drong
tot door mijn kiel en ik was niet tevreden van
mijn werk. Mijn broers (Joseph en Louis) en mijn
vrienden kwamen me uitbundig van vreugde toeroe-
pen : " 't Is non de domme goed ! Ga eens zien
wat de anderen hebben gedaan " .

En de Tongenaren die in het begin hadden gelachen
zegden " Kijk eens naar die ploeg, die beweegt nog
niet en die duivelse rattestaart die zweet nog niet
eens". De ploeg van de Heer Fléron die de medaille
op de tentoonstelling had gewonnen, behaalde geen
enkele prijs op het land.

François Haumont

Werd geboren te Hoegaarden in 1825 en stierf er
in 1911. Hij was de zoon van Jean Haumont en Albertine Stock-
mans (zie III B) en volgde zijn vader als gemeenteontvanger
op. François, kortweg Sus Haumont genaamd, bewoonde het ouder-
lijk huis "Sint Nicolas" op de Houtmarkt.

Hij was dichter en onderwijzer en opende in zijn
huis in het jaar 1845 een nieuwe school, waar hij zelf het on-
derwijs verzekerde.

Het huis Sint Nicolas is heden verdwenen.

Isidore Haumont

Broeder van vorige.

Geboren te Hoegaarden in 1829 en gestorven te
Autgaarden in 1905.

Was gehuwd met Marie Elisabeth Claes en woonde
in de hoeve " De Struysvogel " in de Tiensestraat (heden ver-
dwenen), later in de Pastorijstraat en ten slotte in de
Doelstraat.

Uit zijn echtens sproten volgende kinderen :

- Achille : ° 1858 + 1904 x Aimée Derhaeg,
van wie :

- Renée ;

- Achille ;

- Alphonsine x chirurg
Wynants te Koekelberg ;

- Geoffrey .

Zij woonden te Binche.

- Celine : ° 1860 en x met Charles Chambroy ;
- Jean Baptiste Liévin : ° 1862 en x met Louise Guivé. Wonende te Parijs. Zij hadden een dochter, Berthe ;
- Marie Pauline Alphonsine : ° 1864 en x met Siméon Fillée ;
- Jean Julien Victor : ° 1868 en x met Elisabeth Kaelen, van wie :
 - Joseph ;
 - Alphonsine ;
 - Celine ;
 - Charles ;
 - Albert ;
 - Achile ;
 - Marie ;
 - Rose ;
 - Louis.

Joseph Maumont

Broeder van vorige, geboren te Hoegaarden in 1834 en overleden te Lanklaar in 1893.

Zijn vrouw, Hubertine Coenen, schonk hem twee kinderen :

- Julia : ° 1874 + 1959 x Jules Vandermolen van wie :
 - Adolphine : x Ph. Dotremont (internationaal vermaard kunstverzamelaar) ;
 - Paul : + 1936 (architect).
- Elisa : x Thilman Meers, onderwijzer te Riemst.

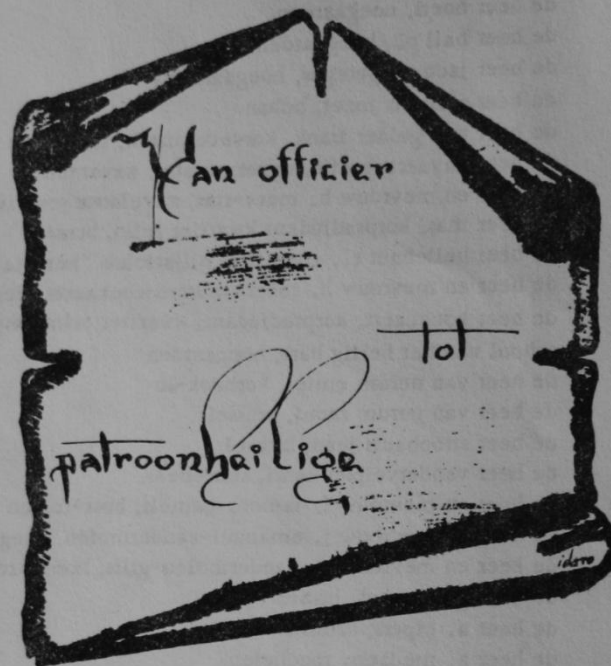
Hubert van der Meer

Onze ereladen 1972

[illegible]

eerwaarde heer deken vanderhasselt, hoegaarden
 de heer dotremont m., brussel
 de heer dokter dayers p., helchteren
 de heer lodewijckx e., hoegaarden
 de heer boots, hoegaarden
 de heer bail p., hoegaarden
 de heer jacques georges, hoegaarden
 de heer schooffs jozef, bohan
 de heer van gelder frank, korvetkapitein, mechelen
 de heer kayaerts emile, oppermeester, zaventem
 de heer en mevrouw h. maes-stas, zavelbome-overijse
 de heer thas, korpsadjutant kwartier rollin, brussel
 de heer hellebaut r., voorzitter biljartclub "familia noh", brussel
 de heer en mevrouw h. robert morren-roukaerts, tienen
 de heer bocquaert, korpsadjutant, kwartier prins boudewijn, brussel
 school van het heilig hart, hoegaarden
 de heer van nerum emiel, korbeek-lo
 de heer van nerum raoul, brussel
 de heer stroobants jean, brussel
 de heer vandervelpen henri, sterrebeek
 de heer en mevrouw f. lamens-hamels, bost-tienen
 de heer en mevrouw j. emanuel-vandermolen, hoegaarden
 de heer en mevrouw a. vandermolen-gillis, hoegaarden
 de heer p. georges, brussel
 de heer a. cipers, brussel
 de heer a. medaers, mechelen
 de heer bob vincke, hasselt
 de heer grooten etienne, hoegaarden
 katholieke werklidenbond, hoegaarden
 toneelkring thalia, hoegaarden
 de heer van moer roger, hoegaarden
 de heer jules hubert, hoegaarden
 de heer albert girouille, hoegaarden
 de heer leon dotremont, hoegaarden
 de heer jules van bever, hoegaarden
 de heer andré hettich, oud-burgemeester, hoegaarden
 de heer decoster, geneesheer, hoegaarden
 de heer g. pierlet, substituut van de procureur des konings, hoegaarden
 de heer oscar brieven, hoegaarden
 mevrouw h. loze, hoegaarden
 mevrouw dewinter, hoegaarden
 mejuffers meeuwens, hoegaarden
 de heer raymond sevenants, hoegaarden
 de heer frans jubin, hoegaarden
 de heer en mevrouw veroeveren-lebegge, hoegaarden
 de heer guido veroeveren, hoegaarden
 de heer r. struiven, hoegaarden
 de heer j.b. lochy, hoegaarden
 de heer schoofs, onderwijzer, hoegaarden
 de heer clement lochie, hoegaarden
 de heer en mevrouw vervoort-fontesse, braine-le-chateau
 de heer en mevrouw glison-vervoort, marbais-marbisoux
 mevrouw vervoort, hoegaarden
 brouwerij celis, hoegaarden
 de heer de greef dominique, berchem-antwerpen

afgesloten op 5 februari 1972

Zijn leven en dood

Weinige inwoners van Hoegaarden kennen de levensbeschrijving van hun patroonheilige St Gorgonius. Deze naam klinkt voor velen ongewoon temeer daar het een eerder onbekende heilige betreft.

Gorgonius was een Romeins officier. Hij werd te Nicomedie omstreeks 265 (van onze tijdrekening) geboren. Hij bekleedde als officier een vooraanstaand ambt aan het Hof van de Romeinse keizer Diocletiaan. Rond 304 werd hij samen met zijn wapenbroeder de H. Dorotheus als martelaar van het geloof om het leven gebracht.

De marteldood van beide heiligen staat afgebeeld op een schilderij, welke het hoofdaltaar versiert van de kapel te Houtem (gehucht van Hoegaarden).

Deze schilderij is hoogst waarschijnlijk afkomstig van de oude en voormalige kerk van Hoegaarden waar het zich boven het altaar van Sint Gorgonius zou bevonden hebben.

Rapittelzegel van

Sint Gorgonius

Bij een nauwkeurigere ontleding van dit schilderij ziet men er de H. Gorgonius afgebeeld bekleed met een wijde rode mantel. Daarnaast bemerkt men op de achtergrond, in kleine taferelen, de opeenvolgende martelingen welke de heilige moest doorstaan.

Beide hogervernoemde krijgslieden werden met ijzeren roeden vooreerst tot bloedens toe gegeseld. Daarop deed de wrede keizer, die een kerkvervolger was, azijn en pekelsiet in de open wonden. Vervolgens werden beiden uitgestrekt op een ijzeren rooster waaronder een vuur van gloeiende kolen werd gestookt.

Door een mirakel van God hadden deze folteringen geen nadelige uitwerkingen op de martelaren zodat zij tenslotte verwurgd en opgehangen werden. Dit alles kan men op de schilderij aantreffen.

Zijn verering

In de eerste helft van de vierde eeuw, omtrend het jaar 345 en onder het pausschap van Julius I werd het stoffelijk overschot van de martelaar Gorgonius van Nicomedie naar Rome overgebracht.

Rome, het centrum van de beginnende christenheid hield er aan om binnen haar muren de relikwieën van de meest beroemde martelaren te bezitten.

Het Martyrologium van Buchecius rond 355 samengesteld onder Paus Liberius, vermeldt het feest van de H. Gorgonius op 9 September en voegt er bij dat zijn relieken op de Via Latina, de grote Latijnse of Romeinse baan berusten.

De H. Damasius die paus Liberius opvolgde en die te Rome talrijke kerken liet bouwen en versieren had een grote persoonlijke devotie tot de H. Gorgonius. Hij zelf stelde het grafschrift op van de martelaar dat thans nog te Rome bewaard wordt dichtbij de St Martinusberg. Het luidt als volgt (vertaling van de latijnse verzen) :

Deze graftombe, niet ver van de kruin van de berg, bewaart het lichaam van Gorgonius, martelaar, die Christus' altaren beschermde. Al wie hier komt en de rustplaats van de Heilige bezoekt, zal de naast elkaar gelegen grafsteden vinden van de gelukkigen, wie een zelfde geloof ten hemel voerde.

Het lichaam van de H. Gorgonius werd te Rome bewaard tot in het midden van de 8e eeuw en was er het voorwerp van blijvende en intense verering.

Zijn relikwieën

Rond de jaren 760, onder de regering van Pepijn de Korte (zoon van Karel Martel en Chrotrud) leefde er te Metz, bisschop Chrodegang naar alle waarschijnlijkheid afkomstig van Haspengouw waar hij rond 712 zou geboren zijn. Zijn vader Sigram en zijn moeder Landrade behoorden tot de hoogste frankische adel.

Chrodegang was voorheen abt geweest in de Benedictijnenabdij van St Truiden en gezien deze abdij toebehoorde aan de kerk van Metz is het niet verwonderlijk dat hij aldaar bisschop werd.

Zijn voorzichtigheid en grote wijsheid werden zo ver geroemd dat Chrodegang gelast werd met de herinstelling van het pauselijk gezag en met de verkondiging van de kerkelijke leer in Frankrijk. Bovendien wijdde hij een grote aandacht aan de vorming van zijn clerus. Hij stierf op 6 maart 766 in de ouderdom van 54 jaar.

Bij een van zijn talrijke reizen naar Rome, bekwam hij van Paus Paulus I verschillende merkwaardige relikwieën waaronder deze van de H. Gorgonius. Zij waren bestemd voor de kerken van zijn bisdom en voor zijn geliefde en beroemde abdij van Gorze aan de Moezel, welke hijzelf als bisschop had gebouwd.

Daar Chrodegang een bijzondere voorliefde en devotie had tot de H. Gorgonius, behield hij deze relikwieën voor zijn eigen abdij van Metz.

De overbrenging van de relikwieën uit Rome geschiedde met grote luister en op hun doortocht gebeurde menig wonder.

Vanuit zijn bisschopsstad Metz liet Chrodegang ook relikwieën overbrengen naar Velm bij St Truiden, naar Hoegaarden, naar Minden in Duitsland en naar Anor in het bisdom Kamerijk.

Slechts twee kerken in ons land bezitten relikwieën van de H. Gorgonius en vereren hem als patroonheilige, namelijk Velm en Hoegaarden.

Had Chrodegang een speciale voorkeur voor Hoegaarden, was hij er misschien geboren, of deed hij zulks omwille

Sint Gorgoniuskerk te Wægaarden

van zijn verwantschap met de voormalige graven van Hoegaarden die destijds over Brunegerunz heersten?

In elk geval bestonden de relikwieën die naar Hoegaarden overgebracht werden niet, zoals het gebruikelijk was, uit een klein gedeelte van het gebeente van de martelaar doch zij vormden integendeel een "reliquia insignis" (buitengewoon merkwaardige relikwieën). Deze relikken bestaan uit twee gedeelten van het gebeente van de H. Gorgonius, beiden 7 tot 8 cm lang en ingesloten in een vierkantig zilveren kistje waarop het bisschoppelijk zegel is aangebracht.

De relikwieën berusten in het mooie en oude schrijn dat voor het altaar van de rechter zijbeuk prijkt.

Te Rome zelf werden de relikwieën van de H. Gorgonius door toedoen van Paus Gregorius IV, van de Via Latina naar de St Pieterskerk overgebracht waar ze heden nog steeds berusten.

Te Minden in Duitsland werd in 1062 ter ere van de H. Gorgonius een prachtige kathedraal opgericht. Te Gorze en te Metz werden zijn relikwieën eeuwenlang vereerd maar gingen bij het opkomen van het protestantisme ongelukkiglijk verloren. Te Anor bestaat vanaf het jaar 1542 een beroemde bedevaart, waar jaarlijks duizenden mensen samenkomen om de H. Gorgonius te vereren. Ten slotte wordt te Velm en te Hoegaarden de officier-martelaar als schutspatroon en beschermer van de parochie vereerd.

Vroeger werd het relikwieschrijn megedragen in de vermaarde Palmprocessie en bestond er te Hoegaarden een Broederschap van de H. Gorgonius.

Waarom zou Hoegaarden de verering van zijn patroonheilige niet nog meer bevorderen door bijvoorbeeld een uitbeelding van zijn leven en marteldood te brengen onder vorm van een vrome folkloristische stoet?

Waarom zou Hoegaarden niet verzusteren met Metz, Gorze, Minden of Anor tot grotere luister van de patroonheilige en ter herinnering aan bisschop Chrodegang?

Robert Van Wierom

Dit artikel werd geschreven op aanvraag van inwoners uit Hoegaarden en heeft als bronnen:

- de memorieschriften van Pastoor Huysdens;
- het archief van het Bisdом Mechelen;
- het archief van Benediktijn Mabillon (1632-1707);
- Histoire des Communes Belges (Wauters A.).

Idem 1962

n° 97

- La famille Goffin, originaire de Tongeren.
- Les fonds généalogiques Neefs conservés au Château de Zellaer à Bonheiden.
- Corrections à la généalogie du Comte du Chastel.
- Corrections à l'inventaire des blasons du Luxembourg.
- Pierres armoriées dans nos collections d'armes et d'armures.
- De Del Plano's, heren van Welle te Beveren Waas.
- La chronique des carmes, chaussée de Wavre.
- Geschiedenis van St Genesius Rode.
- Chronique de la famille Mamet.
- Doods-, begrafenis- en rouwgebruiken in het arr. Dendermonde.
- Testamenten uit Gors-op-Leeuw.

n° 98

- Les portraits des della Faille et la vie au XVIe s.
- Weleran de Luxembourg et Jeanne de Beauvoir.
- Corrections à la généalogie du Comte du Chastel.
- Généalogie de la famille Van Hoof.
- Trois pierres tombales à Hoegaarden.
- Généalogie de la famille Lemaître à Moustier lez Frasnes.
- Les Capitations liégeoises.
- Testamenten uit Boorseme.
- La famille Bastin dans l'Entre Sambre et Meuse.

n° 99

- Sur une alliance peu connue des Teniers (de Cassaignard).
- Généalogie de la famille de Wael.
- Corrections à la généalogie du Comte du Chastel.
- Une pierre funéraire peu connue (de Soldi et Poringo).
- Les origines et l'ascendance de la maison de Hennin de Boussu Walcourt.
- Testamenten en huwelijkscontracten uit St Truiden.

n° 100

- Ascendances maternelles spécialement cubaines et basques de SM Fabiola.
- Faisons parler nos tableaux d'ascendances.
- Des registres aux baptêmes des paroisses liégeoises.
- Armoiries épiscopales.
- De Antwerpse van Amstels.
- Le Marianum de l'église St Léonard de Leau.
- Sur la famille de l'écrivain Gantois Eucharis.

n° 101

- Notice sur la famille de la Brassine de Lantin.
- Les de Vallejo dans les Pays-Bas espagnols et autrichiens.
- Het geslacht van Bourgogne in de Prov. Antwerpen.
- Demeures Bruxelloises.

n° 102

- Chronique de l'ex libris (bibliophile Jean Arazola).
- Les de Vallejo dans les Pays-Bas espagnols et autrichiens.
- Corrections à la généalogie du Comte du Chastel.
- La famille De Mol.
- Familles des environs de Tirlemont.
- Testamenten en huwelijkscontracten uit St Truiden.
- La famille du Mont d'Izel.
- Les Favelli à Namur et en Brabant Wallon.

Idem - 1963

n° 103

- Waleran de Luxembourg et Jeanne de Beauvoir.
- Jehan de Brialmont et son armorial manuscrit.
- Un vieux problème : les hachures.
- Corrections à la généalogie du Comte du Chastel.
- A la recherche des Elzeviers.
- Afstammen van Jacob van Artevelde.
- Genealogische gegevens uit Montenaken.
- 16e eeuwse testamenten uit Tessenderlo.

n° 104

- Généalogie de la famille Bonenfant.
- Une pierre armoriée identifiée : Van Hanewijck.
- Corrections à la généalogie du Comte du Chastel.
- Les de Cocq, bourgeois de Malines.
- De familie van den Nieuwendorpe te Tongeren.

n° 105

- Notes d'anthroponymie historique générale.
- Des modifications aux noms de famille.
- Corrections à la généalogie du Comte du Chastel.
- Oude Brabantse geslachten.
- Familietentoonstelling te Hoegaarden in 1963.
- Testamenten te Lauw.

n° 106

- Une famille de hérauts d'armes : les Berheber.
- Héraldique autour d'un reliquaire du XVe s.
- Corrections à la généalogie du Comte du Chastel.
- Sur les traces des Mijtens à Bruxelles.
- Genealogische gegevens uit de streek van St Truiden.
(de geestelijken en hun blazoën)

n° 107

- Famille Janne, y compris Janne d'Othée.
- De stam Morren uit Peer.
- Corrections à la généalogie du Comte du Chastel.
- Corrections à la généalogie d'André Vésale.
- Liste des bourgeois d'Alost résidant à Renaix.
- Une Halkett au Pays d'Enghien.

n° 108

- Antoine Ferdinand van Hamme, généalogiste bruxellois (1630-1715).
- La famille Noel (armoiries de l'abbaye d'Aulne).
- Histoire généalogique et héraldique des Paheau et des Crehen.
- Aantekeningen over de familie Van der Moelen en de Cotereau.
- Table Liber Mortuorum de St Germain à Tirlemont.
- Het geslacht Vuylsteke van Geluwe.
- Liste des bourgeois d'Alost résidant à Renaix.

Idem - 1964

n° 109

- A la recherche des Taymans.
- De Amsterdamse studiebeurs te St Truiden.
- Généalogie de la famille le Keux, de Ligny.

n° 110

- A propos d'un grès de Raeren, aux armes des Faucuwez, ancêtres de SM Fabiola.
- Un couple flamand à l'Elysée (Antoine Hovyn et Jeanne Laviolette).
- Les De Bay, de Malines.
- La pierre tombale de Jean d'Esclaibes et de Jacqueline de Postelles à Courtrai.
- Descendance Cassiers-Taymans.
- Contrat de mariage entre les familles Nijs-De Marneffe de Hougaerde.

n° 111

- Les Brunswick-Lunebourg en Belgique.
- A propos d'un grès de Raeren, aux armes des Faucuwez, ancêtres de SM Fabiola.
- Dossier généalogique Noël.
- Origines Espagnoles des Vicca du Hageland.
- De laatste Heer van de Heerlijkheid Visserweert te Maaseik.

n° 112

- Les premiers Dessus de Moustier à Mons.
- A propos d'un grès de Raeren aux armes Faucuwez, ancêtres de SM Fabiola.
- Notice généalogique sur la famille Delmelle.
- Descendance Cassiers-Taymans.
- Pierre tombale dans l'église de Zetrud (Poinson-Berwouts).
- Encore les Hovyn.
- Les origines de la famille de Beaufaux.

n° 113

- Les origines et le nom d'Aerschot.
- Notice sur la famille du Gaillier.
- Quelques médecins de jadis aux Pays-Bas espagnols.
- Listes des bourgeois d'Alost résidant à Renaix.
- Hasseltse familiewapens in de St Leonarduskerk te Zout-Leeuw.
- Afkomst van de plaatsnijder Jac. Harrewijn.

n° 114

- L'origine de la famille d'André Vésale.
- Memorial des Vuylsteke de Geluwe et des Vanderghote d'Elverdinge.
- Notice sur la famille de Jehansart de Lessines.
- Exposé du problème présenté par la fusion des maisons d'Antoing et d'Epinoy au XIIe s.
- Stellingwerff, een oude patriciersfamilie uit Hasselt.
- Le rameau belge de la maison de Brunswick-Lunebourg.
- Les Pauwels à Hoboken.
- De acht kwartieren van Jacobus d'Hane, kannunik te Ronse.
- La famille Bruls.
- Hannon d'Irlande et Hannon de Belgique.

Idem - 1965

n° 115

- La vie familiale du berceau à la tombe (exposition).
- Une famille de vieux bruxellois : les Annemans.
- Une source pour l'histoire des familles nobles.
- A propos d'un mariage entre deux branches de la maison de Wavrins de Villers-au-Tertre (1788).
- Quelques médecins de jadis aux Pays-Bas espagnols.
- Extraits du Kwuitboek de Lillo.
- La famille Henry.

n° 116

- De Sweder d'Abcoude, seigneur de Gaesbeek (+ 1400) à Jacques Pipenpoy, échevin de Bruxelles (+ 1681).
- La famille Collette de Grez.
- Recherches sur les Rubens.
- Les Liverlo à Liège.
- Les Goffinet de Vance.
- Famille Seumois.
- La ville et le comté de Gembloux.

n° 117

- Famille Van Dievoet.
- La famille Brixy de Lessines.
- La famille Collette de Grez.
- Familles d'artistes; les Sevin.
- L'archiviste-historien Alphonse Wauters et sa famille.
- Chronique de l'ex libris (Wouthers de Haecx).
- Brabantica.
- Corrections à l'inventaire des blasons du Luxembourg.
- Autour de la famille Churchill.

n° 118

- Une famille de l'antique patriciat anversois : les Van Hove.
- Les Gérard, famille Liégeoise émigrée en Rhénanie.
- A la recherche des armes van Dionant, de Bottelaere à Landen.
- Wat oude grafstenen ons leren.

n° 119

- A propos des seigneurs de Wavrin du XIIIe c., ancêtres de SM Fabiola et de SM Baudouin.
- Origine des armoiries communales d'Ipres.
- Une branche inconnue des comtes d'Aerschot en Vermandois.
- Les premiers sires d'Anthoing et d'Espinoy au XIIIe s.
- De la fusion des maisons d'Espinoy et Antoing au XIIIe.
- La première femme blanche en Afrique du Sud (1652) était belge d'origine.
- Ledenlijst van het Hasselts brouwersambacht.

→ wordt vervolgd

STULMEUBELN

MODERNE EN ANDERE

NA RUP OVERLEG

LOOPT U BIJ DE FIRMA

FOURIE JOSEPH

TIENSESTRAAT HOEGAARDEN 016/762.10

HUIS VAN VERTROUWEN

NU

IN HOEGAARDEN OOK

AL UW VOEDINGSWAREN

WIJNEN EN LIKEUREN

ONDERHOUDSPRODUKTEN

BIEREN EN WATERS

AAN ONKLOPBARE PRIJZEN IN

DISCOUNT CENTER 27

11 GASTHUISSTRAAT HOEGAARDEN

GASTON BRES-VANROOY

ELEKTRIEKER

OFFICIELE VERDELER **ACEL**

23 A. PUTZEYSSTRAAT

HOEGAARDEN

016/764.05

SCHILDER

BEHANGER

ALLE VLOERBEKLEDINGEN

TAPISOM
TAPIFLEX

GORDYNEN EN OVERGORDYNEN

HUIS

NICOLAES GEORGES

TIENSESTRAAT

HOEGAARDEN

016/762.97

BEENHOUWERIJ

CHARCUTERIE

MAURICE

VAN MAELE-WYSEUR

GEMEENTEPLAATS 8

HOEGAARDEN

016/76.279

BIEREN ARTOIS

LIMONADEN HOUGARDIA

BIEREN AIGLE - BELGICA

HOEGAARDS BIER VAN CÉLIS

DEPOT

TRUYENS JEAN

HOEGAARDEN

016/76.396

Horloge- en Juwelenwinkel

Huis van vertrouwen

HETTICH

HOEGAARDEN

Gesticht in 1839.

(van vader op zoon)

De eerste uurwerkmaker uit de streek
met eigen fabrieksmerk.

ONVERGELIJKBARE GROTE KEUZE IN DAMES- EN
HERENUURWERKEN VAN HET MERK "HETTICH"

Speciaal vervaardigd in Zwitserland.

Waarborg : 5 jaar.

DRUKKERIJ A. FOURIE

HOEGAARDEN

ook voor UW drukwerken !

Driemaandelijks
periodiek

Museum Julien Van Nerum

't Nieuwhuys

b.z.w.

HOEGAARDEN

Hoofdzetel: Ernest Wuytstraat, 2 en 4, 3320 Hoegaarden, tfo 016/76.294
Per 1090.00 van de Bank van Brussel, agentschap Dailly,
1030 Brussel, voor tekening nummer A-37-21

Informatieblad

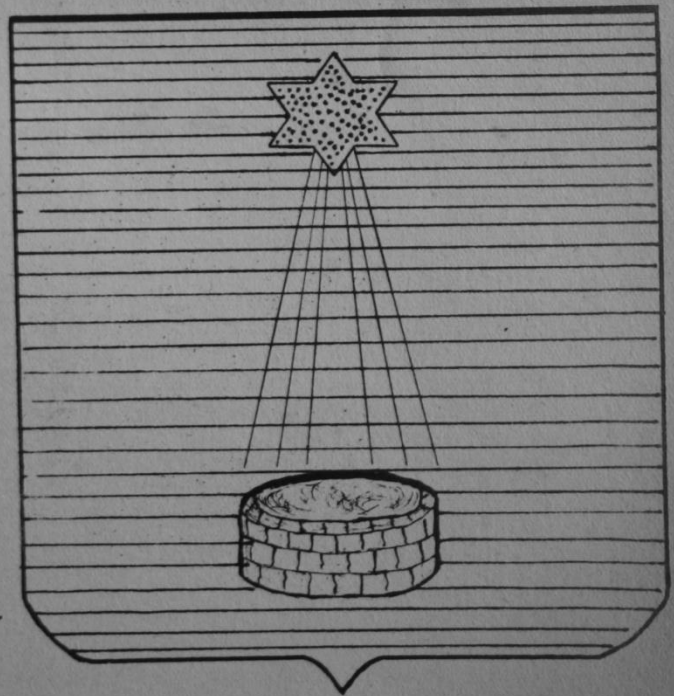
Nr 2

voor

de vrienden

van

't Nieuwhuys

" DIE EDELE ORDE VANDEN ROESTOCK "

=====

In de tweede helft van de XVIe eeuw, toen te Hoegaarden de wijn stiktaan door het bier verdreven werd, kwamen de eerste grote brouwers samen om een gilde op te richten, onder de naam van "die edele orde vanden roerstock". In 1571 kreeg de brouwersgilde haar statuten, terwijl de Prinsbisschop van Luik in 1615 een verordening uitvaardigde ter bescherming van de Hoegaardse brouwers.

Deze gilde had haar eerste lokaal in 't cabaret over den cruysblock (huidig museum 't nieuwhuys). Later rond 1636 toen dit huis afbrande, werd het lokaal overgebracht naar 't brouwershuys in de Doelstraat.

De gilde werd voorgezeten door een Deken of Grootmeester, bijgestaan door een Onderdeken en een Raadsheer. Verder behoorden tot de Gilderaad ook nog enkele gezworenen, waaronder een griffier, een rentmeester en een rolhouder. Zij werden allen verkozen tussen de grote brouwers van Hoegaarden, die de toonaangevende mannen waren uit hun tijd. Samen met de Regentie, waarin zij sterk vertegenwoordigd waren, sloeg de brouwersgilde de klok in het bierdorp van Hoegaarden, waar grote bloei en welvaart heerste.

De Orde van den Roerstock kwam samen om het bierfestival te vieren. Daar brachten de brouwers jaarlijks hun beste dranken mede. De nieuwe leden die waardig waren om in de gilde opgenomen te worden, werden met de roerstock geslann, hetgeen steeds met veel bier en festijn begoten werd. De gilde onderhield ook een soort van biercultus en rituele tradities, zoals het verkiezen van bierreuzen, de kroning van hun bierkeizer en het begraven van de Högoad.

In de XIXe eeuw trad een periode van verval in voor de Hoegaardse bierhandel en ook de eens zo machtige orde van den Roerstock begon haar naam en faam te verliezen, om rond 1872 teloor te gaan.

o o o

Het Museum J. Van Norem wil terug aanknopen met deze oude biertradities en zal op 1 mei overgaan tot de plechtige herinstelling van "die Edele Orde vanden Roerstock". Volgens oude rituele gewoonte zal op die dag terug de Hoge Orde raad geïntroniseerd worden. De Grootkanselier, de Grootmeesters en de gezworenen zullen de bierwetten en de X Geboden van de Orde afkondigen en hen die in de bierproeven zijn geslaagd, tot Bierridders slaan.

Op het oude brouwersbanier en de bierstoep zal de biereed afgelegd worden en de getrouwheidsbelofte uitgesproken. Een grootse ceremonie volgens de oude tradities zal op touw worden gezet. Zij die zich waardig voelen de titel van Bierridder te dragen, kunnen zich reeds in de biertesten oefenen en hun kandidatuur stellen om opgenomen te worden in "die Edele Orde vanden Roerstock". Voor alle verdere inlichtingen zich wenden tot het Museumbestuur.

J A A R V E R S L A G 1 9 7 1

=====

1. Openstelling

Het Museum J. Van Nerum met zijn heemkundig, cultureel en toeristisch centrum in 't nieuwhuys te Hoegaarden, stelde zijn :

- Museumafdeling (tentoonstellingszaal en vast patrimonium)
 - Klubhuis (verenigingszaal en taveernezalen)
 - Dokumentatiecentrum (Bibliotheek en leeszaal)
 - Plaats voor oude volksspelen
- gedurende het ganse jaar gratis toegankelijk voor het publiek, van 15 tot 21 uur (gewone werkdagen) en van 10 tot 21 uur (op week-ends en feestdagen). Na 21 uur bleef alleen de Museumtaveerne met zijn ontspanningszaal en verenigingszaal (in pri-vaat verband) toegankelijk.

2. Bezoekers

Het Museum ontving 16.265 bezoekers (tegenover 10.905 in 1970), waarvan 69 % jongeren en opkomende jeugd en 31 % ouderen. Hiervan namen er 10.100 (hetzij 62 %) deel aan de culturele manifestaties of bezochten de museumafdeling en de tentoonstellingen. In totaal werden 81 prestaties ingericht, met een gemiddelde van 124 deelnemers.

Het komt duidelijk tot uiting dat steeds meer en meer jongere mensen en opkomende jeugd het museum en zijn klubhuis bezoeken, terwijl zich een stijgende belangstelling aftekent (namelijk 5/8 van het totaal aantal bezoekers) voor de heemkunde, cultuur en folklore.

3. Tentoonstellingen

Het Museum richtte in eigen instelling 8 tentoonstellingen in, telkens gepaard met een inleiding, toespraak of voorstelling, te weten :

R. Laermans stelt tentoon, Wereld-Scouting, Ruimtevaart Modelbouw, Schatten uit de Karaïben, Zegels van oude Keuren, de Zeeschelp als volmaakt natuurwonder, Missieposten in de Kongo-lese brousse en Archeologische vondsten in 't nieuwhuys.

Bovendien stelde het Museum volgende vaste standen doorlopend tentoon :

De V Geslachten, het Vaderland, de Verlichting, Karamellenfabrikatie, Het Brood, Brouwers en Stokers, Taveerneleven, Oude Ambachten, Lederbewerking en Gebruiksvoorwerpen.

En ten slotte bewerkte het Museum een tentoonstelling van Postzegels (met speciale dagafstampeling), gehouden in de zalen van het Gemeentehuis.

4. Voordrachten en gecommentariceerde voorstellingen

Het Museum richtte onder vorm van bespreking, 2 gewone voordrachten in (de huidige heraldiek en de moderne genealogie), 13 gecommentariceerde diaproyecties (Kroning van Leon I als Gildopatriarch, de Verovering van de Maan, de Wondereilanden der Antillen en 10 gesonnoriceerde diavoorstellingen over het Hoegaardse dorpschoon), 2 sprockbourten met debat (de Hoegaardse heemschut en de Vrijetijdsbesteding), 2 verklarende demonstraties (de karamellenfabrikatie en het jonererstoken) en 1 filmvertoning met verklarend woord (Bestemming : de Karaïben).

5. Geleide bezoeken en wandeltochten

Vijf geleide bezoeken werden ingericht, waarvan 3 aan het Museum en 2 aan het dorp (de historische molenweg), terwijl 4 bezoekende groepen werden rondgeleid langs het nieuw ingestelde wandelpad van "de Witte Steen".

Bovendien organiseerde het Museum een reis naar de Belgische kust met trip in de Noordzee a/b van een kustmijnenveger.

De geleide bezoeken werden aangeboden aan :

- de Oudheidkundige kring "Vieux Liège" uit Waremmé
- de toeristische en kulturele kring "SITCA" uit Brussel
- het heemverbond van Vlaams Brabant
- de Hoogaardse scholen
- het schoolkanton Glabbeek
- de scholen van Hokssem
- bezoekende groepen

6. Wedstrijden

Onder de bescherming van het Museum werden volgende wedstrijden en kampioenschappen op touw gezet :

- voetbalmatch J/Museum - J/Tienen
- Middelocuwse Hanenkappen
- Biljartwedstrijden

7. Tijdschriften en uitgaven

Het Museum verzekerde de uitgave van 4 nummers van zijn tijdschrift "ALPAIDIS" (nrs 22 tot en met 25) en 1 uitgave van het nieuw ingesteld "Kontakt - Informatie en Modelingsblad" (nr 1), allen met een oplage van 500 eks.

Bovendien werden de Geschiedenis van Hoogaarden, de Geschiedenis van Outgaarden, de stamboom Lebegge, Museum- en dorpsfotos, wandelpadgidsen van Hoogaarden, prentenalbums, folders, zelfklevers, zegelafgietsels, grondplannen van Hoogaarden en wapenschilddassen, blazoenen, museumgidsen, folkloristische popjes, Bibliotheek-katalogussen en muntkaramellen te koop gesteld.

8. Kulturele ontspanning

Het Museum trad bemiddelend op ter inrichting van onderstaande kulturele ontspanningsactiviteiten :

- Kroning van de nieuwe Patriarch der Gulden Lelie (Carolus II)
- Toekenning van genealogische attesten aan Oude Geslachten
- Uitreiking van blazoenen met wapenattesten aan Familiegilden
- Herdenking van de 230e verjaring der Confrerie van de V Geslachten met inhuldiging van de nieuwe verenigingszaal.

9. Algemene Klubwerking

De Vrienden van 't nieuwhuys-museum hielden 4 gesprekstijeenkomsten met hun werkkring, voor onderzoek en uitvoering van de 81 ingerichte prestaties (Museologie, heemschut, folklore en oudheidkunde), terwijl 2 archeologische opgravingsdagen werden op touw gezet, tot verdere uitdieping van de Romeinse waterput in de kelders van 't nieuwhuys.

En ten slotte werd de oprichting bewerkt van een Studie- en Navorsingskommissie, een Kommissie voor Hoogaardse Heemschut en een Kommissie voor Volksontwikkeling en rijetijdsbesteding.

10. Speciale Klubwerking

De in de schoot van het Museum werkende- of lokaal-houdende verenigingen ; Confrerie der V Geslachten, Museum-biljartclub, Foto-, Dia- & Filmclub, Landbouwersvereniging, Natuurbeschermingskomitee, Vissersclub, Toneelkring Thalia en VTB/VAB hielden hun gebruikelijke vergaderingen en spreekbeurten, terwijl ook 2 disco- & luisteravonden werden ingericht.

11. Bibliotheek en dokumentatie

De Museumbibliotheek schafte zich een 80 tal nieuwe werken aan. De leeszaal ontving 296 lezers, navorsers of aanvragen voor bibliotheekboeken, toeristische reisdokumentatie en diverse inlichtingen ter voorbereiding van thesissen voor hoogstudenenden.

12. Verschaafte steun en medewerking

Deze actie geschiedde onder volgende vormen :
Schenking van toeristische dokumentatie aan de Hoegaardse scholen, toekenning van blazoen en hoofdingpapier aan de Oudstrijderbond, medewerking aan een autozoektocht, verschaffing van fotos en folders aan de Foto-, Dia- & Filmclub met medewerking aan de opbouw van de diareeks "Dit is Hoegaarden", uitleening van didactisch onderwijsmateriaal aan het Mariadalklooster, medewerking met VVV Tienen en uitdeling van folders over de Hagelandroute, inrichting en beschikbaar stellen van nieuwe vergaderzaal en lokaal aan verenigingen, kringen en clubs, schenking van tombolaprijzen aan VTB Hoegaarden en Tienen, toekenning van blazoen aan het Rode Wiel en de diverse verenigingen van het Museum, schenking van muntkaramellen aan de ouderlingen van het Rusthuis, verschaffing van hoofdingpapier en plannen aan het Natuurbeschermingskomitee, bemiddeling bij Publipers en drukken van omzendbrieven voor de toneelkring Thalia, uitreiking van nieuwjaarsgeschenken aan de Museumvrienden, gratis tombola voor de vrienden van 't nieuwhuys, rondgang van St Niklaas met bezoek ten huize en toekenning van erkentelijkheidsgeschenken aan verdienstelijke leden.

13. Gevoerde publiciteit

De door het Museum gevoerde publiciteit geschiedde grotendeels via de nationale en lokale pers (zowel frans- als nederlandstalig), BRT & RTB, heemkundige, kulturele en toeristische tijdschriften, eigen uitgaven en diaprojecties.

14. Lidmaatschap

In 1971 sloten 378 leden (104 Ere-, 49 Steunende - en 210 gewone leden, evenals 15 publicitaire leden) zich met de Museumvereniging aan. Hiervan behoorden er 202 (of 53%) tot Hoegaarden en zijn gehuchten, 72 uit de overige gemeenten van Vlaams Brabant (waarvan 28 uit Tienen), 51 uit de Brusselse agglomeratie, 23 uit de Prov. Antwerpen, 10 uit Waals Brabant, 9 uit Oost en West Vlaanderen, 3 uit Limburg, 4 uit Namen, Henegouwen en Luxemburg en 4 uit Kongo, Nederland en Frankrijk.

15. Besluit

De vele gelukwensen, lefbrieven en milde giften van leden, bewonderaars, buitenstaanders, officiële instanties, verenigingen en kringen, maken voor het Museum de schoonste geloofsbrieven uit en doen ons tot het besluit komen, dat het activiteitsjaar 1971 als bevredigend mag worden beschouwd.

JAARPROGRAMMA EN MUSEUMJAAR

===== 1972 =====
=====

Het museumjaar 1972 staat in het teken van het Verenigingsleven en van de Kastelen. Bovendien zullen volgende activiteiten worden ingericht.

TENTOONSTELLINGEN

5 tot 13 febr.	: "Cartoons" door Bob Vincke uit Hasselt
11 tot 19 maart	: Spaanse week te Hoegaarden
8 tot 23 april	: Het merkwaardig geslacht HAUMONT
13 tot 28 mei	: Mineralogie door M. Bodet uit Brussel
10 tot 25 juni	: Hoegaarden en Tienen, 100 jaar geleden
12 tot 27 aug.	: Etsen van oude Meesters
21 tot 29 okt.	: Kindertekeningen "Onze Kastelen"
11 tot 26 nov.	: Het Verenigingsleven te Hoegaarden
doorlopend	: Vast patrimonium (standen van heemkunde, folklore en oudheidkunde)

NB. Juli, sept. en dec. blijven nog vrij voor tentoonstellingen van privaat kunstbezit, aanvragen te richten aan het Museumbestuur.

DIVERSE ACTIVITEITEN

26 maart	: Rondgang van de vermaarde Palmprocessie
1 mei	: Instelling van de Hoegaardse biergilde, genaamd "die Edele Orde van den Roerstock"
Sept. kermis	: Oude volksspelen (kegelen, bakspel, hanenkap)
27 nov. tot 1 dec.	: Rondgang in 't dorp van St Niklaas met bezoek aan huis.

Het museum zal in het kader van VVV Hageland en Haspengouw, ook deel nemen aan het Vakantiesalon te Brussel. Bovendien zal een uitstap met car worden ingericht naar ISCA (Overijssse via de Bruilvenroute), om er te verbroederen met de Iscaniers.

Voordrachten, diaprojecties, geleide museum- en dorpsbezoeken, kulturele ontspanningen en andere activiteiten, waaronder een "Japan Air Lines night" en een "Mijnendetector in actie" zullen later worden bepaald.

TOMBOLATREKKING VAN OUDEJAARSAVOND

=====

Op Oudejaarsavond werd een gratis tombola ingericht voor al onze aangesloten leden 1971. De 378 namen gingen in de trommel en volgende gelukkige winnaars werden door een onschuldige had uitgetrokken.

Mej. Vierendeels uit Hoegaarden (won een Geschiedenis van Hoegaarden), Mevr. D'Haenens uit Brussel (een bloemen van Hoegaarden), Mevr. Antoine uit Hoegaarden (een wapenschild van Hoegaarden), Dhr. Tytgat uit Nimy (een prentenalbum van Hoegaarden), Dhr. Stas uit Goetsenhoven (een schilderijreproductie), Dhr. Thomas uit Ohain (een schilderijreproductie), Dhr. Collard uit Brussel (een schilderijreproductie), Dhr. Boesmans uit Hoegaarden (een zegelafgietsel van Hoegaarden), Mej. Ausloos uit Hoegaarden (idem) en Dhr. Delmotte uit Herkeld (idem).

Elke prijs was vergezeld van een doos historische muntkaramellen, een museumfoto en een stel dokumentatie.

U I T N O D I G I N G =====

Wegens de menigvuldige activiteiten door het Museum op touw gezet, is het tot onze grootste spijt gans onmogelijk, om telkens aan alle aangesloten leden een persoonlijke uitnodiging te sturen. Het zou ons in 1971 op bijna 20.000 brieven hebben gebracht en ongeveer 50.000 fr. hebben gekost (drukkosten en zegelrecht inbegrepen). Bovendien hebben steekproeven uitgewezen dat slechts 1/4 van het totaal aantal uitgenodigde personen tegenwoordig is. Wij hopen dat onze achtbare leden dit volledig zullen begrijpen. Nochtans vragen wij met aandrang dat de leden die het zouden op prijs stellen, telkens een uitnodiging te ontvangen, hun naam aan het Museumbestuur zouden kenbaar maken, ten einde tot de opstelling van een speciale lijst te kunnen overgaan.

De aangesloten leden zijn echter de eersten die in het Museum welkom worden genoemd en ons grootste verlangen is, hun op al onze activiteiten te mogen begroeten. Daarom verzoeken wij hun, dit bericht als een permanente uitnodiging te willen beschouwen voor het jaar 1972. Via de pers worden al onze kulturele acties aangekondigd, met datum en uur van vooropening. Wij noemen hun van harte welkom in het Museum van het Nieuwhuys, waar het oud "Hoegaartsbier" en de historische muntkaramellen "Cesar" het ganse jaar door verkrijgbaar zijn. Vraag bij elk bezoek ook steeds onze nieuwste museumdokumentatie.

AAN DE LEDEN HOEGAARDIERS =====

Uit hogervernoemd lidmaatschap blijkt dat het ledenaantal 1971 uiterst bevredigend is, namelijk 378 in het totaal (waarvan 53 % Hoegaardiers). Weinige museumverenigingen kunnen zich hierop roemen.

Zo men echter ziet dat 47 % leden buiten Hoegaarden wonen en al hun vertrouwen aan het Museum schenken, dan is het nochtans onvoldoende dat slechts 53 % Hoegaardiers-leden hun museum genegen zijn en steunen, temeer dat het voor hen opgericht werd.

Een meer logische verhouding zou zijn 75 % Hoegaardiers en 25 % anderen. Daarom verzoeken wij elk aangesloten Hoegaardier, die ons doel begrijpt, slechts 1 nieuw lid te willen bijbrengen, dat zou tot fantastische resultaten leiden.

Wij maken van deze gelegenheid gebruik, om onze oprechte dank te betuigen aan allen die hun lidmaatschap 1972 reeds hebben hernieuwd en ons milde kulturele steun verschaften. Wij zullen hun in de mate van het mogelijke voldoening schenken en hopen van hen suggesties te mogen ontvangen tot grotere groei en groei van de instelling in het bijzonder en de cultuur in het algemeen.

EEN GESPANNEN STRIJD ROND EEN MERKWAARDIGE ===== STATISTIEK ===== =====

Zo men even terugblijkt op de laatste vijf activiteitsjaren (1967 - 1971) van het Museum, dan blijkt uit de ledenstatistiek dat er een gespannen strijd heerst inzake lidmaatschap bij de vrienden van 't nieuwhuys.

In 1967 telde het Museum J. Van Nerum 294 aangesloten leden, verdeeld over 49 Belgische gemeenten. Hiervan behoorden er 183 (hetzij 62%) tot Hoegaarden en zijn gehuchten, 57 tot de andere gemeenten van Vlaams Brabant (waarvan 28 tot de nabijgelegen stad Tienen), 27 uit de Brusselse agglomeratie, 17 uit Waals Brabant, telkens 2 voor de Prov. Antwerpen, O. Vlaanderen, W. Vlaanderen en Limburg en telkens 1 in Namen en in Henegouwen.

1968 was een slecht jaar. Het Museum wierf slechts 221 leden aan (een verlies van 73), verspreid over 50 gemeenten. Te Hoegaarden alleen werd een achteruitgang vastgesteld van 63 leden (amper nog 54 % van het totaal ledeneffectief). Ook een verlies van 15 leden in de andere gemeenten van Vlaams Brabant (waarvan 12 te Tienen), min 14 in Waals Brabant, 4 leden minder in Limburg, West Vlaanderen, Namen en Henegouwen. In het Brusselse werd nochtans een aanwinst geboekt van 9 leden, evenals in de Prov. Antwerpen en ook + 4 in Oost Vlaanderen en + 1 in de Prov. Luik.

In 1969 kwam er verbetering in de toestand; 336 leden uit 70 verschillende gemeenten waardeerden de kulturele actie van het museum en sloten zich met de Vrienden van 't nieuwhuys aan. Hiervan behoorden er 186 tot Hoegaarden (55 %) dus een aanwinst van 66 leden. In de overige gemeenten van Vlaams Brabant werd het effectief tot 71 leden opgedreven (dus + 29), waarvan 23 te Tienen (+ 7). Ook een aanwinst van 12 leden in het Brusselse, + 4 in Oost Vlaanderen, + 4 in Antwerpen, Limburg, W. Vlaanderen en Namen, doch - 1 in Waals Brabant, statu-quo te Luik en 1 lid in Frankrijk.

Het jaar 1970 werd een rekord; 406 aangesloten leden uit 86 Belgische gemeenten. Hiervan 219 (+ 33) te Hoegaarden (hetzij 51%) en 95 (+ 24) in de andere Vlaamse gemeenten van Brabant (waarvan 37 te Tienen met een aanwinst van 14 leden). Ook werd een vooruitgang waargenomen in Waals Brabant (+ 4), Antwerpen + 5, Oost Vlaanderen + 5, Limburg + 1, Luik + 1 en statu-quo te Namen en in Frankrijk. Een licht verlies nochtans in het Brusselse (- 2) en in West Vlaanderen (- 1).

Tijdens het afgelopen jaar 1971 telde het Museum 378 vrienden uit 80 gemeenten en waarvan 202 (53 %) uit Hoegaarden (dus een verlies van 17 leden). In de andere gemeenten van Vlaams Brabant 72 (dus - 23) waarvan nog amper 28 uit Tienen (- 9). Het Brusselse dreef zijn effectief tot 51 op (+ 5), Waals Brabant 10 (+ 4), Prov. Antwerpen 23 (+ 5), O. Vlaanderen nog 8 (- 7), statu-quo voor Limburg, W. Vlaanderen en in Frankrijk, 2 leden in de Prov. Namen (dus + 1), terug 1 lid in Henegouwen, evenals in de Prov. Luxemburg en in Nederland, twee in Kongo, doch een verlies van 2 leden in Luik.

Te Hoegaarden zelf stond in het jaar 1967 de Tiense straat op kop met 27 leden (14 %) gevolgd van de Vroente (22), de Ourystraat 13 enz.. Ook in 1968 bleef de Tiense straat op de eerste plaats met 12 leden (10 %), kort op de hielen gezeten door de Doelstraat (11), en de Putzeysstraat (10).

In 1969 bezette de Doelstraat de ereplaats (19 leden of 10 %), Tiensestr. 17, Ourystraat 12.

1970 zag opnieuw de Tiensestraat die het meesterschap behaalde met 26 leden (11 %), nagezeten door de Doelstr. 17, de Ourystr. en de Stoopkensstr. elk met 14 leden.

En tenslotte kwam in 1971 de Ourystr. aan de leiding met 18 leden (8%), Tiensestr. 17, Doelstr. 16 enz.. Wat zal 1972 ons brengen?

In 1967 telde het Museum J. Van Nerum 294 aangesloten leden, verdeeld over 49 Belgische gemeenten. Hiervan behoorden er 183 (hetzij 62%) tot Hoegaarden en zijn gehuchten, 57 tot de andere gemeenten van Vlaams Brabant (waarvan 28 tot de nabijgelegen stad Tienen), 27 uit de Brusselse agglomeratie, 17 uit Waals Brabant, telkens 2 voor de Prov. Antwerpen, O. Vlaanderen, W. Vlaanderen en Limburg en telkens 1 in Namen en in Henegouwen.

1968 was een slecht jaar. Het Museum wierf slechts 221 leden aan (een verlies van 73), verspreid over 50 gemeenten. Te Hoegaarden alleen werd een achteruitgang vastgesteld van 63 leden (amper nog 54 % van het totaal ledeneffektief). Ook een verlies van 15 leden in de andere gemeenten van Vlaams Brabant (waarvan 12 te Tienen), min 14 in Waals Brabant, 4 leden minder in Limburg, West Vlaanderen, Namen en Henegouwen. In het Brusselse werd nochtans een aanwinst geboekt van 9 leden, evenals in de Prov. Antwerpen en ook + 4 in Oost Vlaanderen en + 1 in de Prov. Luik.

In 1969 kwam er verbetering in de toestand; 336 leden uit 70 verschillende gemeenten waardeerden de kulturele actie van het museum en sloten zich met de Vrienden van 't nieuwhuys aan. Hiervan behoorden er 186 tot Hoegaarden (55 %) dus een aanwinst van 66 leden. In de overige gemeenten van Vlaams Brabant werd het effectief tot 71 leden opgedreven (dus + 29), waarvan 23 te Tienen (+ 7). Ook een aanwinst van 12 leden in het Brusselse, + 4 in Oost Vlaanderen, + 4 in Antwerpen, Limburg, W. Vlaanderen en Namen, doch - 1 in Waals Brabant, statu-quo te Luik en 1 lid in Frankrijk.

Het jaar 1970 werd een rekord; 406 aangesloten leden uit 86 Belgische gemeenten. Hiervan 219 (+ 33) te Hoegaarden (hetzij 51%) en 95 (+ 24) in de andere Vlaamse gemeenten van Brabant (waarvan 37 te Tienen met een aanwinst van 14 leden). Ook werd een vooruitgang waargenomen in Waals Brabant (+ 4), Antwerpen + 5, Oost Vlaanderen + 5, Limburg + 1, Luik + 1 en statu-quo te Namen en in Frankrijk. Een licht verlies nochtans in het Brusselse (- 2) en in West Vlaanderen (- 1).

Tijdens het afgelopen jaar 1971 telde het Museum 378 vrienden uit 80 gemeenten en waarvan 202 (53 %) uit Hoegaarden (dus een verlies van 17 leden). In de andere gemeenten van Vlaams Brabant 72 (dus - 23) waarvan nog amper 28 uit Tienen (- 9). Het Brusselse dreef zijn effectief tot 51 op (+ 5), Waals Brabant 10 (+ 4), Prov. Antwerpen 23 (+ 5), O. Vlaanderen nog 8 (- 7), statu-quo voor Limburg, W. Vlaanderen en in Frankrijk, 2 leden in de Prov. Namen (dus + 1), terug 1 lid in Henegouwen, evenals in de Prov. Luxemburg en in Nederland, twee in Kongo, doch een verlies van 2 leden in Luik.

Te Hoegaarden zelf stond in het jaar 1967 de Tiense straat op kop met 27 leden (14 %) gevolgd van de Vroente (22), de Ourystraat 13 enz.. Ook in 1968 bleef de Tiense straat op de eerste plaats met 12 leden (10 %), kort op de hielen gezeten door de Doelstraat (11), en de Putzeysstraat (10).

In 1969 bezette de Doelstraat de ereplaats (19 leden of 10 %), Tiensestr. 17, Ourystraat 12.

1970 zag opnieuw de Tiensestraat die het meesterschap behaalde met 26 leden (11 %), nagezeten door de Doelstr. 17, de Ourystr. en de Stoopkensstr. elk met 14 leden.

En tenslotte kwam in 1971 de Ourystr. aan de leiding met 18 leden (8%), Tiensestr. 17, Doelstr. 16 enz.. Wat zal 1972 ons geven?

Museum Julien Van Nerum

't Nieuwhuys b. z. w.

HOEGAARDEN

Hoofdzetel: Ernest Durystraat, 2 en 4, 3320 Hoegaarden, 15016/76.294

Per 1090.00 van de Bank van Brussel, agentschap Dailly,
1030 Brussel, voor rekening nummer A-37-21

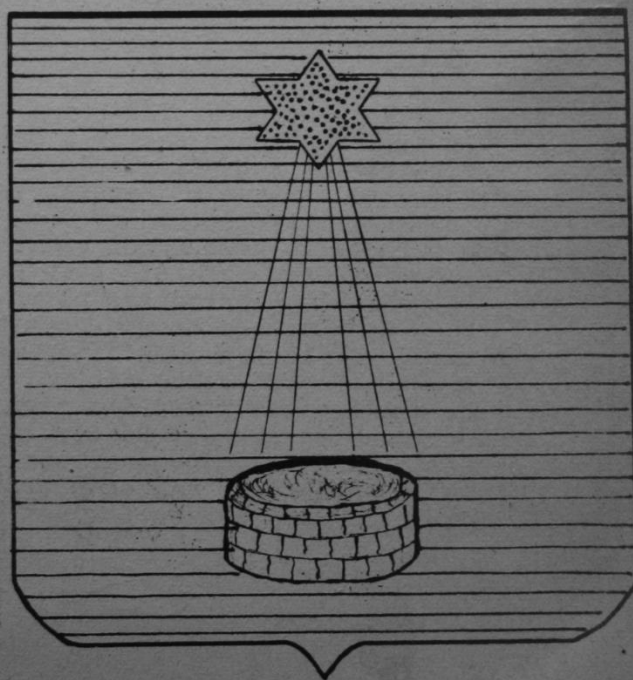
Informatieblad Nr 2

voor

de vrienden

van

't Nieuwhuys

" DIE EDELE ORDE VANDEN ROESTOCK "

=====

In de tweede helft van de XVIe eeuw, toen te Hoegaarden de wijn stilaan door het bier verdreven werd, kwamen de eerste grote brouwers samen om een gilde op te richten, onder de naam van "die edele orde vanden roerstock". In 1571 kreeg de brouwersgilde haar statuten, terwijl de Prinsbisschop van Luik in 1615 een verordening uitvaardigde ter bescherming van de Hoegaardse brouwers.

Deze gilde had haar eerste lokaal in 't cabaret over den cruysblock (huidig museum 't nieuwhuys). Later rond 1636 toen dit huis afbrande, werd het lokaal overgebracht naar 't brouwershuys in de Doelstraat.

De gilde werd voorgezeten door een Deken of Grootmeester, bijgestaan door een Onderdeken en een Raadsheer. Verder behoorden tot de Gilderaad ook nog enkele gezworenen, waaronder een griffier, een rentmeester en een rolhouder. Zij werden allen verkozen tussen de grote brouwers van Hoegaarden, die de toonaangevende mannen waren uit hun tijd. Samen met de Regentie, waarin zij sterk vertegenwoordigd waren, sloeg de brouwersgilde de klok in het bierdorp van Hoegaarden, waar grote bloei en welvaart heerste.

De Orde van den Roerstock kwam samen om het bierfestival te vieren. Daar brachten de brouwers jaarlijks hun beste dranken mede. De nieuwe leden die waardig waren om in de gilde opgenomen te worden, werden met de roerstok geslaan, hetgeen steeds met veel bier en festijn begoten werd. De gilde onderhield ook een soort van biercultus en rituele tradities, zoals het verkiezen van bierreuzen, de kroning van hun bierkeizer en het begraven van de Högoad.

In de XIXe eeuw trad een periode van verval in voor de Hoegaardse bierhandel en ook de eens zo machtige orde van den Roerstock begon haar naam en faam te verliezen, om rond 1872 teloor te gaan.

o o o

Het Museum J. Van Nerum wil terug aanknopen met deze oude biertraditie en zal op 1 mei overgaan tot de plechtige herinstelling van "die Edele Orde vanden Roerstock". Volgens oude rituele gewoonte zal op die dag terug de Hoge Orderaad geïntroniseerd worden. De Grootkanselier, de Grootmeesters en de gezworenen zullen de bierwetten en de X Gebooden van de Orde afkondigen en hen die in de bierproeven zijn geslaagd, tot Bierrijders slaan.

Op het oude brouwersbanier en de bierstoep zal de bierreed afgelegd worden en de getrouwheidsbelofte uitgesproken. Een grootse ceremonie volgens de oude tradities zal op touw worden gezet. Zij die zich waardig voelen de titel van Bierrijder te dragen, kunnen zich reeds in de biertesten oefenen en hun kandidatuur stellen om opgenomen te worden in "die Edele Orde vanden Roerstock". Voor alle verdere inlichtingen zich wenden tot het Museumbestuur.

J A A R V E R S L A G 1 9 7 1

1. Openstelling

Het Museum J. Van Nerum met zijn heemkundig, cultureel en toeristisch centrum in 't nieuwhuys te Hoegaarden, stelde zijn :

- Museumafdeling (tentoonstellingszaal en vast patrimonium)
 - Klubhuis (verenigingszaal en taveernezalen)
 - Dokumentatiecentrum (Bibliotheek en leeszaal)
 - Plaats voor oude volksspelen
- gedurende het ganse jaar gratis toegankelijk voor het publiek, van 15 tot 21 uur (gewone werkdagen) en van 10 tot 21 uur (op week-ends en feestdagen). Na 21 uur bleef alleen de Museumtaveerne met zijn ontspanningszaal en verenigingszaal (in privaat verband) toegankelijk.

2. Bezoekers

Het Museum ontving 16.265 bezoekers (tegenover 10.905 in 1970), waarvan 69 % jongeren en opkomende jeugd en 31 % ouderen. Hiervan namen er 10.100 (hetzij 62 %) deel aan de culturele manifestaties of bezochten de museumafdeling en de tentoonstellingen. In totaal werden 81 prestaties ingericht, met een gemiddelde van 124 deelnemers.

Het komt duidelijk tot uiting dat steeds meer en meer jongere mensen en opkomende jeugd het museum en zijn klubhuis bezoeken, terwijl zich een stijgende belangstelling aftekent (namelijk 5/8 van het totaal aantal bezoekers) voor de heemkunde, cultuur en folklore.

3. Tentoonstellingen

Het Museum richtte in eigen instelling 8 tentoonstellingen in, telkens gepaard met een inleiding, toespraak of voorstelling, te weten :

R. Laermans stelt tentoon, Wereld-Scouting, Ruimtevaart Modelbouw, Schatten uit de Karaïben, Zegels van oude Keuren, de Zeeschelp als volmaakt natuurwonder, Missieposten in de Kongolese brousse en Archeologische vondsten in 't nieuwhuys.

Bovendien stelde het Museum volgende vaste standen doorlopend tentoon :

De V Geslachten, het Vaderland, de Verlichting, Karamollenfabrikatie, Het Brood, Brouwers en Stokers, Taveerneleven, Oude Ambachten, Lederbewerking en Gebruiksvoorwerpen.

En ten slotte bewerkte het Museum een tentoonstelling van Postzegels (met speciale dagafstempeling), gehouden in de zalen van het Gemeentehuis.

4. Voordrachten en gecommentarieerde voorstellingen

Het Museum richtte onder vorm van bespeking, 2 gewone voordrachten in (de huidige heraldiek en de moderne genealogie), 13 gecommentarieerde diaprospecties (Kroning van Leon I als Gildopatriarch, de Verovering van de Maan, de Wonderreizen der Antillen en 10 gemonstriseerde diavoorstellingen over het Hoegaardse dorpsehoon), 2 sprookbeurten met debat (de Hoegaardse heemschut en de Vrijetijdsbasteding), 2 verklarende demonstraties (de karamollenfabrikatie en het jonoverstoken) en 1 filmvertoning met verklarend woord (Bestemming : de Karaïben).

5. Geleide bezoeken en wandeltochten

Vijf geleide bezoeken werden ingericht, waarvan 3 aan het Museum en 2 aan het dorp (de historische molenweg), terwijl 4 bezoekende groepen werden rondgeleid langs het nieuw ingestelde wandelpad van "de Witte Steen".

Bovendien organiseerde het Museum een reis naar de Belgische kust met trip in de Noordzee a/v van een kustmijnenveger.

De geleide bezoeken werden aangeboden aan :

- de Oudheidkundige kring "Vieux Liège" uit Waromme
- de toeristische en kulturele kring "SITCA" uit Brussel
- het heemverbond van Vlaams Brabant
- de Hoogaardse scholen
- het schoolkanton Glabbeek
- de scholen van Hoksco
- bezoekende groepen

6. Wedstrijden

Onder de bescherming van het Museum werden volgende wedstrijden en kampioenschappen op touw gezet :

- voetbalmatch J/Museum - J/Tienen
- Middelcecuws Hanenkappen
- Biljartwedstrijden

7. Tijdschriften en uitgaven

Het Museum verzekerde de uitgave van 4 nummers van zijn tijdschrift "ALPAIDIS" (nrs 22 tot en met 25) en 1 uitgave van het nieuw ingesteld "Kontakt - Informatie en Modeldelingsblad" (nr 1), allen met een oplage van 500 eks.

Bovendien werden de Geschiedenis van Hoogaarden, de Geschiedenis van Outgaarden, de stamboom Lobegge, Museum- en dorpsfotos, wandelpadgidsen van Hoogaarden, prentenalbums, folders, zelfklovers, zegelafgietsels, grondplannen van Hoogaarden en wapenschilddassen, blazoenen, museumgidsen, folkloristische popjes, Bibliotheek-katalogussen en muntkaramellen te koop gesteld.

8. Kulturele ontspanning

Het Museum trad bemiddelend op ter inrichting van onderstaande kulturele ontspanningsactiviteiten :

- Kroning van de nieuwe Patriarch der Gulden Lelie (Carolus II)
- Toekenning van genealogische attesten aan Oude Geslachten
- Uitreiking van blazoenen met wapenattesten aan Familiegilden
- Herdenking van de 230e verjaring der Confrerie van de V Geslachten met inhuldiging van de nieuwe verenigingszaal.

9. Algemene Klubwerking

De Vrienden van 't nieuwhuys-museum hielden 4 gespreksbijeenkomsten met hun werkkring, voor onderzoek en uitvoering van de 81 ingerichte prestaties (Museologie, heemschut, folklore en oudheidkunde), terwijl 2 archeologische opgravingsdagen werden op touw gezet, tot verdere uitdieping van de Romeinse waterput in de kelders van 't nieuwhuys.

En ten slotte werd de oprichting bewerkt van een Studie- en Navorsingskommissie, een Kommissie voor Hoogaardse Heemschut en een Kommissie voor Volksontwikkeling en vrijetijdsbesteding.

10. Speciale Klubwerking

De in de schoot van het Museum werkende- of lokaal-houdende verenigingen; Confrérie der V Geslachten, Museum-biljartclub, Foto-, Dia- & Filmclub, Landbouwersvereniging, Natuurbeschermingskomitee, Vissersclub, Toneelkring Thalia en VTB/VAB hielden hun gebruikelijke vergaderingen en spreektbeurten, terwijl ook 2 disco- & luisteravonden werden ingericht.

11. Bibliotheek en dokumentatie

De Museumbibliotheek schafte zich een 80 tal nieuwe werken aan. De leeszaal ontving 296 lezers, navorsers of aanvragen voor bibliotheekboeken, toeristische reisdokumentatie en diverse inlichtingen ter voorbereiding van thesissen voor hoogstudeerden.

12. Verschaafte steun en medewerking

Deze actie geschiedde onder volgende vormen :
Schenking van toeristische dokumentatie aan de Hoegaardse scholen, toekenning van blazoën en hoofdingpapier aan de Oudstrijdersbond, medewerking aan een autozoektocht, verschaaffing van fotos en folders aan de Foto-, Dia- & Filmclub met medewerking aan de opbouw van de diareeks "Dit is Hoegaarden", uitlening van didactisch onderwijsmateriaal aan het Mariadalblooster, medewerking met VVV Tienen en uitdeling van folders over de Hagelandroute, inrichting en beschikbaar stellen van nieuwe vergaderzaal en lokaal aan verenigingen, kringen en clubs, schenking van tombolaprijzen aan VTB Hoegaarden en Tienen, toekenning van blazoën aan het Rode Wiel en de diverse verenigingen van het Museum, schenking van muntkaramellen aan de ouderlingen van het Rusthuis, verschaaffing van hoofdingpapier en plannen aan het Natuurbeschermingskomitee, bemiddeling bij Publipers en drukken van omzendbrieven voor de toneelkring Thalia, uitreiking van nieuwjaarsgeschenken aan de Museumvrienden, gratis tombola voor de vrienden van 't nieuwhuys, rondgang van St Nikolaas met bezoek ten huize en toekenning van erkentelijkheidsgeschenken aan verdienstelijke leden.

13. Gevoerde publiciteit

De door het Museum gevoerde publiciteit geschiedde grotendeels via de nationale en lokale pers (zowel frans- als nederlandstalig), BRT & RTB, heenkundige, culturele en toeristische tijdschriften, eigen uitgaven en diaprojecties.

14. Lidmaatschap

In 1971 sloten 378 leden (104 Ere-, 49 Steunende en 210 gewone leden, evenals 15 publicitaire leden) zich met de Museumvereniging aan. Hiervan behoorden er 202 (of 53%) tot Hoegaarden en zijn gehuchten, 72 uit de overige gemeenten van Vlaams Brabant (waarvan 28 uit Tienen), 51 uit de Brusselse agglomeratie, 23 uit de Prov. Antwerpen, 10 uit Waals Brabant, 9 uit Oost en West Vlaanderen, 3 uit Limburg, 4 uit Namen, Henegouwen en Luxemburg en 4 uit Kongo, Nederland en Frankrijk.

15. Besluit

De vele gelukwensen, lofbrieven en milde giften van leden, bewonderaars, buitenstaanders, officiële instanties, verenigingen en kringen, maken voor het Museum de schoonste geloofsbrieven uit en doen ons tot het besluit komen, dat het activiteitsjaar 1971 als bevredigend mag worden beschouwd.

JAARPROGRAMMA EN MUSEUMJAAR

===== 1972 =====
=====

Het museumjaar 1972 staat in het teken van het Verenigingsleven en van de Kastelen. Bovendien zullen volgende activiteiten worden ingericht.

TENTOONSTELLINGEN

5 tot 13 febr. : "Cartoons" door Bob Vincke uit Hasselt
11 tot 19 maart : Spaanse week te Hoegaarden
8 tot 23 april : Het merkwaardig geslacht HAUMONT
13 tot 28 mei : Mineralogie door H. Bodet uit Brussel
10 tot 25 juni : Hoegaarden en Tienen, 100 jaar geleden
12 tot 27 aug. : Eten van oude Meesters
21 tot 29 okt. : Kindertekeningen "Onze Kastelen"
11 tot 26 nov. : Het Verenigingsleven te Hoegaarden
doorlopend : Vast patrimonium (standen van heemkunde, folklore en oudheidkunde)

NB. Juli, sept. en dec. blijven nog vrij voor tentoonstellingen van privaat kunstbezit, aanvragen te richten aan het Museumbestuur.

DIVERSE ACTIVITEITEN

26 maart : Rondgang van de vermaarde Palmprocessie
1 mei : Instelling van de Hoegaardse biergilde, genaamd "die Edele Orde van den Roerstock"
Sept. kermis : Oude volksspelen (kegelen, bakspel, hanenkap)
27 nov. tot 1 dec. : Rondgang in 't dorp van St Niklaas met bezoek aan huis.

Het museum zal in het kader van VVV Hageland en Haspengouw, ook deel nemen aan het Vakantiesalon te Brussel. Bovendien zal een uitstap met car worden ingericht naar ISCA (Overijssse via de Drumvenroute), om er te verbroederen met de Iscaniers.

Voordrachten, diaprojecties, geleide museum- en dorpsbezoeken, kulturele ontspanningen en andere activiteiten, waaronder een "Japan Air Lines night" en een "Mijnendetector in actie" zullen later worden bepaald.

TOMBOLATREKKING VAN OUDEJAARSAVOND

=====

Op Oudejaarsavond werd een gratis tombola ingericht voor al onze aangesloten leden 1971. De 378 namen gingen in de trommel en volgende gelukkige winnaars werden door een onschuldige had uitgetrokken.

Mej. Vierendeels uit Hoegaarden (won een Geschiedenis van Hoegaarden), Mevr. D'Haenens uit Brussel (een blozen van Hoegaarden), Mevr. Antoine uit Hoegaarden (een wapenschild van Hoegaarden), Dhr. Tytgat uit Nimy (een prentenalbum van Hoegaarden), Dhr. Stas uit Goetsenhoven (een schilderijreproductie), Dhr. Thomas uit Ohain (een schilderijreproductie), Dhr. Collard uit Brussel (een schilderijreproductie), Dhr. Boesmans uit Hoegaarden (een zegelafgietsel van Hoegaarden), Mej. Auslees uit Hoegaarden (idem) en Dhr. Delmotte uit Herksam (idem).

-----Elke prijs was vergezeld van een doos historische muntkaramellen, een museumfoto en een stel dokumentatie.